

De Voetwassing

Genomen uit <http://www.jaapfijnvandraat.nl/index.php?page=artikel&id=2907> ,
door J.G. Fijnvandraat

Aangepast aan de Herziene Statenvertaling

We moeten ons bij het bijbellezen afvragen of iets letterlijk bedoeld is of figuurlijk. Dat is niet een zaak van willekeur alsof wij dat wel even bepalen, maar het moet blijken uit het verband en getoetst worden aan andere uitspraken van de Schrift zoals dat hierboven gedaan werd.

Het is dus een kwestie van goede uitleg. Een ander punt is dat een tekst zowel een directe als een indirecte betekenis kan hebben. Dat is bijv. het geval met Johannes 13:10. Het gaat daar over de voetwassing.

In het oosten behoorde de voetwassing (of het beschikbaar stellen van water om je de voeten te wassen) bij het betoon van gastvrijheid. We lezen er in de Bijbel voor het eerst van in Genesis 18:4¹. Door het lopen met open sandalen over de stoffige wegen werden de voeten warm, bezweet en vuil. Als je dan bij je gastheer je voeten mocht wassen of als die je de voeten liet wassen, betekende dat een “reiniging” en een “verfrissing”.

Dat gebruik heeft in de letterlijke zin voor ons geen betekenis. Wij dragen schoenen en hebben van stof dus geen last.

Toch heeft dit voorschrift ons wel wat te zeggen en dat in tweeërlei zin. Die tweeërlei betekenis blijkt al uit het feit, dat de Heiland in Johannes 13:7 zegt: “Wat Ik doe, weet u nu niet, maar u zult het later inzien”, terwijl Hij pal daarop zegt: “Ziet u in wat Ik aan u gedaan heb?” (Johannes 13:12b) en dan geeft Hij de directe verklaring erbij².

Deze eerste letterlijke bedoeling van het voorschrift is: dat wij net als de Heer elkaar moeten willen dienen. We moeten de minste willen zijn (voeten wassen was in de regel het werk van een slaaf of dienstknecht) Als de Meester zo'n geringe plaats wilde innemen ten opzichte van de Zijnen dan moeten wij bereid zijn dat ook te doen. Om het naar onze tijd toe te vertalen: als er een zuster ziek is en ze geen boodschappen kan doen, moeten wij bereid zijn om de boodschappen te halen. Als onze broeder ergens heen wil maar er niet kan komen, dan moeten wij bereid zijn hem er te brengen als we daartoe de mogelijkheid hebben. Als er een grote bijeenkomst is met een maaltijd erbij dan moeten wij bereid zijn broodjes te smeren en te beleggen, enz. Ja, de minste karweitjes moeten we voor een ander willen doen als we hem daarmee kunnen dienen .

Deze directe les van: elkaar te willen dienen en daarin de minste te willen zijn, konden de discipelen toen al begrijpen.

De handeling van de Heer heeft echter ook een **diepere symbolische of geestelijke zin** en die heeft met reiniging te maken.

Op die betekenis doelt Johannes 8-10³. Daarbij hebben we aan de symbolische betekenis van water te denken. Water is een beeld van het Woord van God. Door dat Woord onder de werking van Gods Geest brengt God verloren zondaars tot wedergeboorte. Ze worden dan eens voor altijd gebaad of

¹ “Laat er toch wat water gebracht worden; was dan uw voeten, en rust wat uit onder de boom” (Genesis 18:4).

² “13 U noemt Mij Meester en Heere, en u zegt het terecht, want Ik ben het. 14 Als Ik dan, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, moet ook u elkaars voeten wassen. 15 Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook u zult doen zoals Ik voor u heb gedaan. 16 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Een slaaf is niet meer dan zijn heer, en een gezant niet meer dan hij die hem gezonden heeft” (Johannes 13:13-16).

³ “8 Petrus zei tegen Hem: U zult mijn voeten in der eeuwigheid niet wassen! Jezus antwoordde hem: Als Ik u niet was, hebt u geen deel met Mij. 9 Simon Petrus zei tegen Hem: Heere, niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd. 10 Jezus zei tegen hem: Wie gebaad heeft, heeft slechts nodig dat zijn voeten worden gewassen, want hij is al geheel rein. En u bent rein, maar niet allen” (Johannes 13:8-10).

gereinigd en zijn in Gods oog schoon en bereid voor de eeuwigheid (zie Johannes 15:3)⁴. Die wasing hoeft niet herhaald te worden. Dat bedoelde de Heer met de woorden van vers 10.

Als gelovigen wandelen we echter nog in deze wereld en worden we wat onze wandel ('de voeten') betreft verontreinigd door wat we zien en horen. Onze voeten - om in de symboliek te blijven - worden vuil en nu hebben we reiniging van de voeten nodig. Die reiniging is nodig om praktisch de gemeenschap met de Heer te bewaren (denk aan Johannes 15:8b).

Die dienst mogen we ook aan elkaar verrichten door elkaar met het Woord van God te dienen. Als we onze broeder zien afglijden dan zullen we hem daar in alle liefde op wijzen opdat zijn gemeenschap met de Heer niet verbroken wordt en als die verbroken is, dat ze weer hersteld wordt doordat hij zich van zijn dwaalweg bekeert.

De dubbele betekenis van de voetwassing geldt dus ook voor ons, maar dan in de zin zoals hierboven aangegeven.

Zie vooral ook Efeziërs 5:25-26⁵ waar staat dat Christus zijn gemeente steeds wast in de zin van "voetwassing".

Het onderscheiden of iets letterlijk of figuurlijk / geestelijk bedoeld is, is niet een kwestie van bijbelopvatting, maar van uitleg van een tekst of een gedeelte van de Schrift.

Uit deze beantwoording blijkt wel dat wij de betekenis van een bijbeluitspraak moeten nagaan, maar dan aan de hand van de bijbel en niet afgaande op onze eigen ideeën, zoals het ons uitkomt.

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

⁴ "U bent al rein vanwege het woord dat Ik tot u gesproken heb" (Johannes 15:3).

⁵ "... zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zich voor haar heeft overgegeven, 26 opdat Hij haar zou heiligen, door haar te reinigen met het waterbad door het Woord" (Efeziërs 5:25-26).